

De
AFFAIRE
CHRISTIE

Leesexemplaar

Nina de Gramont

De
AFFAIRE
CHRISTIE

vertaald door
Katrien Verelst

P E L C K M A N S

Voor Liza Jane Hanson

Leesexemplaar

Deel Een

Leesexemplaar

Hier rust zuster Mary

Lang geleden, in een ander land, heb ik eens bijna een vrouw vermoord.

De drang om te doden is een apart gevoel. Het begint met een onvoorstelbare, allesoverheersende woede. Die neemt je lichaam helemaal van je over, zodat het lijkt alsof een goddelijke macht zich meester maakt van je wil, je ledematen en je geest. Ze brengt een lichaamskracht teweeg waarvan je niet wist dat je ze in je had. Je handen, die voordien altijd ongevaarlijk waren, gaan omhoog om een ander dood te knijpen. Het heeft iets bevredigends. Achteraf gezien is het gruwelijk, maar ik kan niet ontkennen dat het op het moment zelf deugd doet, net zoals gerechtigheid deugd kan doen.

Agatha Christie vond moord fascinerend. Maar ze was een tere ziel. Ze heeft nooit iemand willen vermoorden. Op geen enkel moment. Zelfs mij niet.

'Zeg maar Agatha,' zei ze telkens als ze haar slanke hand uitstak. Maar dat deed ik niet, of toch zeker niet in het begin, hoe vaak ik ook het weekend doorbracht in een van haar huizen, of in haar dichte kring vertoefde. Het was een vorm van intimiteit die onfatsoenlijk aandeed, ook al werd fatsoen in de jaren na de Grote Oorlog steeds minder belangrijk. Agatha was elitair en verfijnd, maar ze liet de etiquette en de wellevendheid met plezier achterwege. Zelf had ik echter veel te hard gezwoegd om die etiquette en wellevendheid onder de knie te krijgen, om ze zomaar overboord te gooien.

Ik was op haar gesteld. Voor haar werk had ik destijds geen goed woord over. Maar ik heb altijd toegegeven dat ik haar als mens erg

bewonderde. Ik bewonder haar nog steeds. Toen ik dat onlangs aan een van mijn zussen opbiechte, vroeg die me of ik spijt had van mijn daden en van de pijn die ik had veroorzaakt.

‘Natuurlijk,’ antwoordde ik zonder aarzelen. Wie zegt: ‘Ik heb nergens spijt van,’ is ofwel een psychopaat, ofwel een leugenaar. Ik ben geen van beide, ik kan gewoon heel goed geheimen bewaren. In die zin lijken de eerste en de tweede mevrouw Christie erg veel op elkaar. We beseffen allebei dat je nooit je eigen verhaal kan vertellen zonder ook dat van een ander prijs te geven. Agatha heeft haar leven lang geweigerd om vragen te beantwoorden over de elf dagen waarop ze onvindbaar was, en dat deed ze niet enkel om zichzelf te beschermen.

Ik zou ook hebben geweigerd te antwoorden, mocht iemand er ooit aan hebben gedacht om mij iets te vragen.

De verdwijning

EEN DAG VOOR DE VERDWIJNING

donderdag 2 december 1926

Ik zei tegen Archie dat dit geen goed moment was om zijn vrouw te verlaten, maar ik meende het niet. Dit spelletje had voor mij al lang genoeg geduurd. Het werd tijd om mijn laatste troef uit te spelen. Maar omdat hij liefst zelf met de ideeën kwam, pruttelde ik tegen.

'Ze is te fragiel,' zei ik. Agatha was nog steeds erg van streek door het overlijden van haar moeder.

'Clarissa is al maanden dood,' zei Archie. 'Welk moment ik ook kies om het haar te vertellen, het zal hoe dan ook gruwelijk zijn.' Archie was allesbehalve fragiel. Als een keizer op zijn troon zat hij aan de grote mahoniehouten schrijftafel op zijn kantoor in Londen. 'Je kan nooit voor iedereen goed doen,' zei hij. 'Er zal altijd iemand aan het kortste eind trekken, en die iemand wil ik niet meer zijn.'

Ik zat tegenover hem op de leren fauteuil die meestal alleen door investeerders en zakenlui werd gebruikt. 'Lieveeling,' zei ik. Mijn stem zou nooit zo geraffineerd klinken als die van Agatha, maar ik had toen op zijn minst wel al mijn Cockney afgeleerd. 'Ze heeft tijd nodig om te herstellen.'

'Ze is een volwassen vrouw.'

'Iedereen heeft een moeder nodig.'

'Je bent veel te inschikkelijk, Nan. Veel te zachtaardig.'

Ik glimlachte, alsof dat inderdaad zo was. Archie had aan niets

zo'n hekel als aan ziekte, zwakte en treurnis. Voor herstel had hij geen geduld. Als zijn minnares zorgde ik ervoor dat ik altijd in een vrolijke bui was. Licht en luchtig. De perfecte tegenpool van zijn moeilijk te belazeren, door verdriet overmande echtgenote.

Zijn blik werd zacht. Er speelde een glimlach om zijn lippen. De Fransen zeggen: 'Gelukkige mensen hebben geen geschiedenis.' Archie stelde nooit vragen over mijn verleden. Hij wilde mij enkel in het hier en nu, sprankelend en gewillig. Hij streek met zijn hand over zijn perfect zittende coupe. Bij zijn slapen zag ik hier en daar wat grijs. Het gaf hem iets voornaams. Mijn relatie met Archie was dan misschien wel gestoeld op eigenbelang, maar dat betekende niet dat ik geen plezier aan hem beleefde. Hij was groot, aantrekkelijk en hij hield van mij.

Hij stond op, liep de kamer door en knielde neer voor mijn stoel.

'Archie,' zei ik, alsof ik hem een standje gaf, 'stel dat er iemand binnenkomt!'

'Er komt niemand binnen,' zei hij. Hij legde zijn armen om mijn middel en zijn hoofd in mijn schoot. Ik droeg een plooirokje, een blouse met knoopjes, een wijde cardigan en een panty. Valse parels en een fraaie nieuwe hoed. Ik aaide over Archies hoofd, maar toen hij zijn gezicht tegen me aandrukte, duwde ik hem zachtjes weg.

'Niet hier,' zei ik, maar zonder dwingend te zijn. Vrolijk, vrolijk, vrolijk. Een meisje dat nog nooit in haar hele leven ziek of bedroefd was geweest.

Archie kustte me. Hij smaakte naar pijp. Ik greep de revers van zijn jasje beet en sputterde niet tegen toen hij een hand op mijn borst legde. Vanavond ging hij naar huis, naar zijn vrouw. Als ik wilde dat alles volgens mijn zorgvuldig uitgekiende plan zou blijven verlopen, deed ik er beter aan om hem met mij in zijn gedachten naar haar toe te sturen. Om te voorkomen dat ik zwanger zou worden, werd ik binnenin beschermd door een spons die doordrenkt was met kininesulfaat, gekregen van mijn jongere, gehuwde zus. Ik was nog nooit op

een afspraakje met Archie verschenen zonder me op die manier voor te bereiden, maar dit keer bleken mijn voorzorgen overbodig. Braafjes trok hij mijn rok weer recht, streek de plooiën glad, stond op en liep terug naar zijn schrijftafel.

Bijna exact op het moment dat Archie op zijn stoel ging zitten, kwam Agatha de kamer binnen. Ze tikte zachtjes op de deur en duwde die tegelijkertijd open. Haar elegante hakken maakten amper geluid op het tapijt. Ze was met haar zesendertig lentjes veel groter en bijna tien jaar ouder dan ik. Haar kastanjebruine haar was lichter geworden.

‘Agatha,’ zei Archie scherp, ‘je had eerst moeten kloppen.’

‘Och, Archie. Dit is toch geen kleedkamer.’ Toen richtte ze zich tot mij en ze zei: ‘Juffrouw O’Dea. U had ik hier niet verwacht.’

Archie had me nooit voor iemand willen verbergen, dat was zijn strategie. Ik werd regelmatig bij hen thuis uitgenodigd voor een eten-tje, soms zelfs voor een weekend. Een half jaar geleden zou hij op z’n minst nog een verklaring hebben gegeven voor mijn aanwezigheid in zijn kantoor. Hij zou iets gezegd hebben als: ‘Ik mocht Nan even lenen van Stan, voor een stenografieklus.’ Stan was mijn werkgever bij de Imperial British Rubber Company. Hij was wel bevriend met Archie, maar hij leende nooit iets uit.

Dit keer zweeg Archie in alle talen over de reden waarom ik daar zat, op een plek waar ik niet thuishoorde. Agatha zette grote ogen op toen ze beseftte dat haar echtgenoot geen enkele moeite meer deed om, zoals gewoonlijk, een uitvlucht te verzinnen. Om zichzelf weer in de hand te krijgen, richtte ze zich tot mij.

‘Moet je ons zien.’ Ze wees naar haar eigen plunje en dan naar die van mij. ‘We zijn net tweelingzussen.’

Het kostte me moeite om mijn gezicht niet in mijn handen te verbergen. Mijn wangen gloeiden. Wat als ze twee minuten eerder was binnengekomen? Zou ze zich ondanks alle aanwijzingen koppig van de domme hebben gehouden, zoals ze nu ook deed?

‘Ja,’ zei ik. ‘Ja, inderdaad.’

Alle vrouwen in Londen waren dat seizoen net tweelingzussen van elkaar, met dezelfde kleren en hetzelfde halflange haar. Maar het mantelpakje van Agatha was een echte Chanel, en haar parels waren allesbehalve vals. Als ze die kleine onvolkomenheden al had opgemerkt, deed ze er in ieder geval niet laatdunkend over. Zo zat ze niet in elkaar, en die kwaliteit zou haar duur te staan komen, althans wat mij betrof. Agatha had er nooit een probleem van gemaakt dat de dochter van een bediende, een simpele secretaresse, in haar kringen vertoefde. ‘Ze is bevriend met de dochter van Stan,’ had Archie tegen haar gezegd. ‘Uitstekende golfer.’ En meer uitleg had ze nooit nodig gehad.

Op foto’s uit die tijd ziet Agatha er veel somberder uit, minder mooi dan ze in werkelijkheid was. Ze had stralend blauwe ogen. Haar neus was bezaaid met schattige sproetjes en ze had een sprekend gezicht. Toen Archie eindelijk opstond om haar te begroeten, gaf hij haar een hand alsof ze een zakenrelatie was. En ik besloot – zoals mensen die iets wreeds van plan zijn altijd doen – dat het allemaal voor de goede zaak was: deze prachtige en ambitieuze vrouw verdiende veel beter dan Archie. Ze verdiende iemand die haar uit tomloze aanbidding in zijn armen zou sluiten en haar trouw zou blijven. Mijn schuldgevoel begon te knagen, waardoor de moed me in de schoenen zonk, dus hield ik vast aan de idee dat Agatha onder een gelukkig gesternte geboren was, en dat ze dus ook altijd gelukkig zou eindigen. Tegen Archie zei ze, waarschijnlijk al voor de tweede of derde keer, dat ze had een overleg had gehad met Donald Fraser, haar nieuwe uitgever. ‘Nu ik toch in de stad ben, kunnen we misschien gaan lunchen. Voor je op weekend vertrekt.’

‘Ik kan vandaag niet.’ Archie gebaarde weinig overtuigend naar zijn lege schrijftafel. ‘Ik heb nog een hoop werk te doen.’

‘O,’ zei Agatha. ‘Weet je het zeker? Ik heb een tafel gereserveerd bij Simpson’s.’

‘Heel zeker,’ zei hij. ‘Ik ben bang dat je helemaal voor niets naar hier gekomen bent.’

‘Gaat u dan misschien met me mee, juffrouw O’Dea? Voor een echte dameslunch?’

Haar twee keer zien afgewezen worden, was meer dan ik kon verdragen. ‘O, ja. Heerlijk idee.’

Archie kuchte geïrriteerd. Andere mannen zouden nerveus worden van zo’n rendez-vous tussen hun echtgenote en hun minnares. Maar het deed hem helemaal niets meer. Hij wilde van zijn huwelijk af en als Agatha ons daarvoor op heterdaad moest betrappen, dan was dat maar zo. Terwijl zijn echtgenote en ik zaten te lunchen, had hij een afspraak bij Garrard & Co om een prachtige ring voor mij te kopen, met daarin mijn eerste echte diamant.

‘U moet me straks alles vertellen over uw nieuwe uitgever,’ zei ik terwijl ik opstond. ‘Wat een opwindende carrière heeft u toch, mevrouw Christie.’ Dat zei ik niet om haar te paaien. De carrière van Agatha was voor mij echt stukken interessanter dan de geldzaken van Archie, ook al was ze op dat moment nog niet heel bekend, of toch nog niet zo bekend als ze later zou worden. Een ster in wording. Ik benijdde haar.

Agatha haakte haar arm in die van mij. Ik liet haar begaan. Een vertrouwelijke omgang met andere vrouwen was voor mij de normaalste zaak van de wereld. Ik had drie zussen. Door de manier waarop ze glimlachte, slaagde Agatha erin om er afwezig en onverstoorbaar tegelijk uit te zien. Archie zeurde er af en toe over dat ze de voorbije zeven jaar zwaarder was geworden, sinds de geboorte van Teddy, maar haar arm was smal en tener. Ik liet me door haar meevoeren, langs de schrijftafels heen, de drukke Londense straat op. Mijn wangen kleurden rood van de kou. Plots liet Agatha mijn arm los en probeerde met haar hand op haar voorhoofd haar evenwicht te bewaren.

‘Gaat het wel, mevrouw Christie?’

‘Agatha,’ zei ze, en haar stem klonk scherper dan eerder, in het kantoor van Archie. ‘Zeg maar Agatha, alstublieft.’

Ik knikte. En toen deed ik gewoon weer wat ik altijd deed als ze dat vroeg: heel de namiddag lang noemde ik haar helemaal niets.

* * *

Heb je ooit een vrouw gekend die achteraf beroemd is geworden? Als je daar later op terugkijkt, komen er in je herinnering bepaalde details bovendrijven. Haar manier van doen. De vastberadenheid in haar stem. Tot aan haar dood bleef Agatha beweren dat ze geen ambitieuze persoonlijkheid had. Ze dacht dat ze haar gedrevenheid kon verbergen, maar de blik waarmee ze een kamer overzag, verraadde haar. Ze observeerde iedereen die haar gezichtsveld kruiste, en verzond dan een levensverhaal dat ze in één zin kon samenvatten. In tegenstelling tot Archie vroeg Agatha je altijd uit over je verleden. Hield je dat liever voor jezelf, dan verzond ze iets en overtuigde zichzelf ervan dat het waar was.

Bij Simpson’s werden Agatha en ik naar de eetzaal voor dames op de bovenverdieping gebracht. Toen we hadden plaatsgenomen, zette Agatha haar hoed af en ik volgde haar voorbeeld, ook al hielden de andere dames hun hoed op. Ze ging door haar mooie haren om ze te fatsoeneren. Het leek een manier te zijn om zichzelf te troosten, eerder dan ijdelheid. Ze had me kunnen vragen wat ik in het kantoor van Archie te zoeken had. Maar ze wist dat ik een leugen klaar had en die wilde ze niet horen.

In plaats daarvan zei ze: ‘Ik neem aan dat uw moeder nog leeft, juffrouw O’Dea?’

‘Ja, allebei mijn ouders.’

Ze keek me recht en onverschrokken aan. Probeerde me in te schatten. Omdat het al zo lang geleden is, mag ik dit wel zeggen. Ik was mooi. Slank, jong en atletisch. Maar ik was geen Helena van

Troje. In dat geval zou mijn relatie met Archie misschien minder alarmerend zijn geweest. Aangezien ik eerder gematigd aantrekkelijk was, zou hij wel eens verliefd kunnen zijn.

‘Hoe maakt Teddy het?’

‘Ze maakt het goed.’

‘En hoe vlot het schrijven?’

‘Goed.’ Ze wuifde een beetje met haar hand, alsof het om iets volstrekt onbelangrijks ging. ‘Het is gewoon simpel vermaak. Rookgordijnen en spiegelpaleizen.’ Maar er veranderde iets in haar gelaat, alsof ze een binnenpretje had, en daardoor wist ik dat ze trots was op haar werk, ook al had ze het weggewuifd.

Plots liet een kelner in een wit jasje met een oorverdovend gekletter zijn dienblad vallen, dat vol lege borden stond. Ik schrok me een ongeluk. De man die aan het tafeltje naast het onze met zijn vrouw zat te eten, verborg in een reflex zijn hoofd in zijn armen. Nog niet zo heel lang geleden kondigde dat soort gekletter hier in Londen iets veel ergers aan dan gebroken vaatwerk, en de meeste van onze mannen hadden de gruwelijkste dingen meegemaakt.

Agatha nipte van haar thee en zei: ‘Ik mis de gemoedsrust van voor de oorlog. Denkt u dat we er ooit bovenop zullen komen, juffrouw O’Dea?’

‘Ik zou niet weten hoe.’

‘U was vast te jong om als verpleegster te werken,’ zei ze.

Ik knikte. Om te voorkomen dat er on gepaste liaisons zouden ontstaan, mochten alleen pronte matrones voor de soldaten zorgen. Agatha was gestationeerd in Torquay, in de apotheek van een ziekenhuis. Het was daar dat ze zoveel over vergif had geleerd.

‘Mijn zus Megs is verpleegster geworden,’ zei ik. ‘Na de oorlog. Ze werkt momenteel trouwens in een ziekenhuis in Torquay.’

Agatha vroeg niet verder. Iemand als mijn zus zou zij toch niet kennen. In plaats daarvan vroeg ze: ‘Heeft u een dierbare verloren?’

‘Een jongen die ik heb gekend. In Ierland.’

‘Is hij omgekomen?’

‘Laat ons zeggen dat hij nooit naar huis is gekomen. Niet echt.’

‘Archie was bij de luchtmacht. Dat wist u natuurlijk al. Het was anders voor wie in de lucht zat, denk ik.’

Was dat niet waar het in het leven altijd op uitdraaide? De armen droegen altijd het leed van de wereld op hun schouders. Agatha citeerde vaak uit het werk van William Blake: ‘Sommigen zijn geboren voor geluk zo zoet, anderen zijn geboren voor ellende en tegenspoed.’ Zelfs op dat moment – toen we zaten te lunchen bij Simpson’s en haar echtgenoot voor mij een verlovingsring aan het kopen was – rekende ik Agatha in gedachten tot de eerste groep, en mezelf tot de tweede.

Er verscheen telkens een bepaald soort uitdrukking op Agatha’s gezicht, die ze dan meteen weer wegduwde. Alsof ze iets wilde zeggen, maar zichzelf er niet toe kon brengen. Ze had me voor deze lunch uitgenodigd omdat ze uit was op een confrontatie, daar was ik zeker van. Misschien om medelijden te vragen. Maar de moeilijkste gesprekken zijn het gemakkelijkst uit te stellen, zeker als je confrontaties van nature liever uit de weg gaat.

Om die reden, en ook omdat ze het meende, zei Agatha: ‘Oorlogen zijn flauwekul. Alle oorlogen. Het is verschrikkelijk voor een man om zoiets te moeten meemaken. Als ik een zoon had, zou ik er alles aan doen om hem ervan weg te houden. Het kan me niet schelen wat de aanleiding is, of dat het voortbestaan van Engeland in gevaar is.’

‘Dat ga ik ook doen, denk ik. Als ik ooit een zoon heb.’

Het vlees werd ter plekke aan onze tafel gesneden en ik koos een stuk uit dat ik eigenlijk veel te bloederig vond. Ik denk dat ik Agatha gewoon probeerde te imponeren. Hoe rijker je was, hoe bloederiger je je steak at. Ik zaagde het vlees in stukken en werd misselijk van al het rood dat eruit sijpelde.

‘Denkt u soms nog aan die Ierse jongen?’ vroeg Agatha aan mij.

‘Alle dagen van mijn leven.’

‘Is het daarom dat u nooit bent getrouwd?’

Nooit getrouwd. Alsof ik dat nooit zou doen. 'Ik geloof van wel.'

'Ach. U bent nog jong. En wie weet? Misschien daagt hij op een dag weer op, helemaal de oude.'

'Dat lijkt me niet waarschijnlijk.'

'Tijdens de oorlog heb ik lang gedacht dat Archie en ik nooit zouden kunnen trouwen. Maar we hebben het toch gedaan en we zijn erg gelukkig geweest. Echt waar. We waren erg gelukkig.'

'Ongetwijfeld.' Kort en krachtig. Het gesprek over de oorlog had me gewapend. Iemand die niets heeft, heeft misschien wel een excuus om één ding – een echtgenoot – af te nemen van iemand die alles heeft.

De kelner kwam terug en vroeg ons of we een assortiment kaas wilden gebruiken. Daar bedankten we allebei voor. Agatha had haar vlees voor de helft opgegeten, toen ze haar vork neerlegde. Als ze niet zo perfect welgemanierd was geweest, zou ze haar bord weg hebben geduwd. 'Ik moet dringend minder gaan eten. Archie zegt dat ik te dik ben.'

Ik zei: 'U ziet er prima uit,' om haar te troosten, maar ook omdat het waar was. 'U ziet er mooi uit.'

Agatha lachte, ietwat gemeen, met een minachting die niet voor mij maar voor haarzelf was bedoeld, en ik ontdooide weer. Ik kwetste mensen niet graag. De dood van haar moeder kwam op een vreselijk slecht moment, veel te dicht bij het vertrek van Archie. Dat was nooit onderdeel van mijn plan geweest. De vader van Agatha was gestorven toen ze elf was, dus bovenop het verlies van haar moeder kwam het feit dat ze nu tot de oudste generatie van haar familie behoorde, en dat op veel te jonge leeftijd.

We liepen samen naar buiten, nadat Agatha erop had gestaan om de rekening te betalen. Toen we weer op straat stonden, keerde ze zich naar me toe en nam mijn kin tussen haar duim en wijsvinger.

'Heeft u plannen dit weekend, juffrouw O'Dea?' Uit haar toon leidde ik af dat ze heel goed wist wat mijn plannen waren.

‘Nee,’ zei ik. ‘Maar volgende week maak ik een uitstapje. Naar hotel Bellefort in Harrogate.’ Ik vroeg me meteen af waarom ik haar dat vertelde. Zelfs Archie was nog niet op de hoogte. Maar de echtgenoot van een andere vrouw met haar delen, schept op een bepaalde manier een band. Die is soms sterker dan die met de man zelf.

‘Tijd voor uzelf,’ zei ze, alsof dat idee hoegenaamd niet strookte met haar praktisch ingestelde geest. ‘Wat prettig voor u.’

Ze vroeg niet hoe ik die uitspatting kon betalen en daar was ik haar dankbaar voor. Ze liet mijn kin weer los. Ze had een blik in haar ogen die ik niet helemaal kon peilen.

‘Goed, tot ziens dan maar,’ zei ze. ‘Geniet van uw vakantie.’

Ze draaide zich om en begon weg te wandelen, hield toen halt en kwam weer naar me toe gelopen. ‘Je houdt niet van hem,’ zei ze. Haar gelaat was volkomen veranderd. Van beheerst en onbewogen, in ontwaan en beverig. ‘Als dat wel zo was, was het al erg genoeg. Maar het is niet zo, dus laat hem alsjeblieft over aan degene voor wie het wel zo is.’

Al mijn contouren vervaagden. Terwijl ik koppig bleef zwijgen, voelde het alsof ik een schim werd die op het punt stond uit elkaar te vallen, en waarvan de stukken zouden wegvliegen en oplossen in de lucht. Agatha raakte me niet meer aan. In plaats daarvan hield ze mijn gezicht met haar blik gevangen en bestudeerde ze mijn reactie: het bloed dat uit mijn wangen wegtrok, de schuld die in mijn weigering om te bewegen of te ademen, verscholen lag.

‘Mevrouw Christie.’ Meer kreeg ik niet over mijn lippen. Ik had niet de vrijheid om de bekentenis te doen die ze van mij eiste.

‘Juffrouw O’Dea.’ Kort, afgemeten. Ze was weer helemaal zichzelf. Haar naam op mijn lippen was de aanloop naar een ontkenning. Mijn naam op de hare was een genadeloze afwijzing.

Ik stond voor het restaurant en keek haar na terwijl ze wegliep. In mijn herinnering verdwijnt ze in een grote rookwolk, maar dat kan niet kloppen. Het was volop dag, zonnig en helder. Waarschijnlijk verdween ze gewoon om de hoek of in een menigte.

* * *

Eigenlijk moest ik dringend weer op mijn werk verschijnen, maar in plaats daarvan liep ik naar het kantoor van Archie. Aangezien hij steeds meer van mijn uitgaven voor zijn rekening nam, was mijn baan als secretaresse niet meer zo belangrijk voor mij. Ik wist dat Archie ongerust zou zijn over mijn lunch met Agatha, en als hij haar die avond echt ging vertellen dat hij haar verliet, zou ze hem wel eens voor de voeten kunnen werpen dat ik niet van hem hield. Ik moest hem dus het gevoel geven dat ik dat wel deed.

Onderweg kwam ik een boekenwinkel tegen met in de etalage een grote stapel roze kinderboeken over een klein beertje dat wegvliegt met een ballon tussen zijn pootjes. *Winnie de Poeh*. Het zag er zo bijzonder uit dat ik naar binnen ging en er een kocht voor Teddy. Heel even overwoog ik om het haar persoonlijk te overhandigen, als kerstgeschenk. Misschien zouden haar ouders tegen die tijd wel apart wonen. Misschien zou Teddy de kerstdagen bij haar papa en mij doorbrengen. Gezellig met ons drietjes cadeautjes uitwisselen bij de kerstboom. Men hoorde nu en dan wel eens over kinderen die na een scheiding bij hun vader bleven wonen. En volgens Archie hield zijn dochter van hem het allermeest. Hoewel dat natuurlijk typisch Archie was, niet alleen om zoiets te zeggen, maar ook om dat echt te geloven.

Toen ik weer op het kantoor van Archie was, gaf ik hem het boek zodat hij het zelf aan Teddy kon geven. Hij deed de deur op slot en trok me bij zich op schoot, deed de knoopjes van mijn rok los en schoof die omhoog over mijn heupen.

‘Het hoeft nu niet lang meer op deze manier,’ hijgde hij koortsachtig in mijn oor, hoewel ik er zeker van was dat hij het prima vond zo. Gold dat overigens niet voor alle mannen?

Ik ging van hem af en trok mijn rok weer recht. De hoed die nog steeds op mijn hoofd stond, had amper bewogen.

‘Hoe kwam ze over?’ vroeg hij terwijl hij weer naar zijn schrijftafel liep.

‘Verdrietig.’ Als ze hem ooit over onze confrontatie zou vertellen, zou ik alles ontkennen. ‘En ongerust.’

‘Je moet niet zoveel medelijden met haar hebben,’ zei hij. ‘Een snelle doodsteek is veel menselijker.’

‘Je zal wel gelijk hebben.’

Ik wierp hem een kushandje toe en liep naar de deur, hopen dat mijn verweer hem niet van zijn beslissing had afgebracht. Door mijn gesprek met Agatha was het nog belangrijker geworden dat hij haar zo snel mogelijk verliet. Ik deed de deur van de knip.

‘Nan,’ zei Archie, nog voor ik door de open deur kon stappen. ‘Als je me volgende keer terugziet, ben ik een vrij man.’

‘Helemaal niet,’ zei ik. ‘Dan ben je van mij.’

Hij glimlachte, en ik wist dat ik me geen zorgen hoefde te maken, of toch niet over de vraag of Archie wel degelijk het slechte nieuws zou brengen aan Agatha. De man had een missie. Eens hij een beslissing had genomen, voerde hij die uit met de koelbloedigheid van een gevechtspiloot die bommen lost om onder zich dood en vernieling te zaaien. Al die tijd onaantastbaar door het luchtruim zwevend.

De verdwijning

EEN DAG VOOR DE VERDWIJNING

donderdag 2 december 1926

Al sinds mensenheugenis vertelt elke man aan zijn minnares hetzelfde verhaal. Hij houdt niet van zijn vrouw en heeft dat waarschijnlijk ook nooit gedaan. Ze hebben al jarenlang geen seks meer, of iets wat daarbij in de buurt komt. Zijn huwelijk is passieloos, liefdeloos en vreugdeloos. Het is een uitgedoofde en beroerde situatie. Hij blijft bij haar voor de kinderen, of voor het geld, of voor een eigendom. Het is een kwestie van comfort. De nieuwe geliefde is zijn enige lichtpunt.

In hoeveel gevallen was dat verhaal waar? Niet veel, gok ik. Ik weet zeker dat het bij de Christies niet waar was.

Die avond pendelde Archie zoals gewoonlijk van Londen naar Sunningdale. Het echtpaar had hun woonst 'Styles' genoemd, naar het landhuis uit de eerste roman van Agatha. Het was een prachtig gebouw in victoriaanse stijl, met een groot stuk grond eromheen. Toen Archie het huis binnenging, stond Agatha hem in avondkledij op te wachten. Hij heeft me nooit verteld wat ze aanhad, maar ik weet dat het een jurk was van chifon, in de kleur van schuimende golven. In mijn verbeelding accentueerde de halsuitsnijding haar borsten, maar al wat Archie zei was dat ze zo afwezig leek, en dat hij daarom besliste om tot de volgende morgen te wachten om haar te vertellen dat hij haar ging verlaten. "s Avonds lopen emoties hoger op," zei hij.

Agatha, die wist dat het slechte nieuws eraan kwam, koos het pad van de stille oorlog. Peter, haar kleine terriër, week normaal gezien nooit van haar zijde, maar voor vanavond had ze de hond met Teddy mee naar haar slaapkamer gestuurd, zodat hij niet in de weg zou lopen. Ze probeerde er vrolijk uit te zien, zoals haar man het van haar verwachtte.

Ik heb wel eens gedacht dat Agatha Hercule Poirot heeft bedacht als tegengif voor Archie. Er was geen enkele gevoelsmatige aanwijzing die Poirot ontging, geen enkele uitzonderlijke emotie waar hij geen begrip voor kon opbrengen. Poirot kon iemands verdriet in zich opnemen, inschatten en het vervolgens vergeven. Daar waar Archie liefst gewoon 'Kop op' zei en hoopte dat de daad bij het woord werd gevoegd.

Aangezien hij had beslist om de onafwendbare klap nog even uit te stellen, schoof Archie aan voor een rustige maaltijd met zijn echtgenote, elk aan hun eigen kant van de lange eettafel. Toen ik vroeg waarover ze hadden gepraat, zei hij: 'Ditjes en datjes.'

'Hoe was ze?'

'Nukkig.' Archie liet het klinken als een belediging. 'Ze was chagrijnig en leek er nog van te genieten ook.'

Na het eten had Agatha gevraagd of hij samen met haar naar de zitkamer wilde gaan voor een glas cognac. Dat had hij afgeslagen en hij was naar boven gegaan, naar Teddy. Honoria, de persoonlijke assistente van Agatha en de oppas van Teddy, was volop bezig geweest Teddy in bed te stoppen. Toen Archie de deur had opengedaan, was de kleine hond de deur uit gerend, waarop Teddy uit protest was beginnen huilen. 'Peter mocht bij mij blijven vannacht, moeder heeft het beloofd!'

Gelukkig had Archie haar kunnen troosten met mijn geschenk, *Winnie de Poeh*. Teddy had het cadeaupapier onstuimig opengecheurd en Archie had het eerste hoofdstuk voor haar voorgelezen. Daarna had ze hem gesmeekt om verder te lezen, waardoor hij

pas was weggegaan toen Agatha, niet wetende dat dit haar laatste kans was om hem terug te winnen, al lag te slapen. 'Als een blok,' zei Archie.

Die zaterdag reed ik vanuit Godalming naar Styles om de auto van Archie terug te brengen en daar, op het tafeltje in de hal, keurig ingepakt in de bruine geschenkverpakking, lag het boek van Winnie de Poeh. En bij restaurant Simpson's had Agatha de afwezige en versufte blik gehad van een slapeloze, die zich door de dag probeert te slepen na veel te veel nachten zonder slaap. Ze hield van haar man. Na twaalf jaar huwelijk was haar liefde nog steeds even blind en hoopvol, alsof ze tijdens de zesendertig jaar dat ze op deze planeet rondliep nog helemaal niets over het leven had geleerd.

Ik wist dat ze nooit zonder Archie zou zijn gaan slapen. Dit is hoe het volgens mij echt is gegaan.

Toen Archie thuiskwam, stond Agatha hem op te wachten. Tot zover klopt het verhaal. De blos op haar wangen was vuurrood en vastberaden. Ze had besloten om hem niet met woede of dreigementen terug te winnen, maar met zuivere hartstocht, en daarom had ze haar kledij uiterst zorgvuldig gekozen. Ik weet precies welke jurk ze aanhad, want op zaterdagochtend lag hij nog steeds in een hoopje op de vloer van hun slaapkamer, omdat de kamermeid te geschokt was geweest om hem op te rapen en te wassen. Ik zag hem liggen, raapte hem op, en hield hem voor alsof ik hem uitprobeerde. De jurk was veel te lang voor mij, het zeegroene chifon viel voorbij mijn voeten. Hij rook naar het Old English Lavender parfum van Yardley, een speelse, verleidelijke geur.

Potsierlijk, zo'n jurk in hartje winter, maar toch. Ze moet er prachtig hebben uitgezien, zoals ze hem daar stond op te wachten. Sproetjes sierden haar neus en haar weelderige, goed zichtbare borsten. Misschien had ze een glas in haar hand, niet voor haar (ze dronk haast nooit) maar voor hem, met zijn favoriete whisky.

'A.C.,' zei ze en ze stapte op hem toe, legde een hand op zijn borst en gaf hem het glas in ruil voor zijn jas. Sinds hun huwelijksnacht noemden ze elkaar 'A.C.'.

'Hier.' Archie ging niet in op haar toenaderingspogingen. Samen met zijn jas overhandigde hij haar het ingepakte kinderboek. 'Dit is voor Teddy.' Hij vertelde er niet bij dat ik het boek had gekocht, maar ze moet het vermoed hebben. Boeken waren niets voor Archie: in al die tijd, sinds haar eerste publicatie, had hij nog nooit een van haar romans gelezen. Agatha liet het geschenk ongeopend op het tafeltje glijden.

In de zitkamer schonk ze voor zichzelf een glas water in. Ze kon heel geduldig zijn. Ze had jaren gewacht om met Archie te kunnen trouwen, en vervolgens had ze het einde van de oorlog afgewacht om te kunnen gaan samenwonen. Nadat ze haar eerste boek naar een uitgever had gestuurd, moest ze twee jaar wachten voor die het wilde uitgeven. Toen ze daar eindelijk bericht van kreeg, was ze haast vergeten dat ze ooit een boek had geschreven. Ze ondertekende een armzalig contract bij Bodley Head voor haar eerste vijf romans, besefte bijna onmiddellijk dat ze een fout had gemaakt en in plaats van in te gaan op de vele voorstellen om opnieuw te onderhandelen, zat ze geduldig haar tijd uit. Tot ze weer vrij was en in zee ging met een veel betere uitgever. Je móést soms een beslissing nemen en dan hopen dat het goed kwam. Je moest bereid zijn je tijd uit te zitten.

Het was te koud binnen. Het kippenvel op haar naakte armen dreef haar dichter naar Archie. Hij had een kloeke, onkwetsbare uitstraling die warmte verspreidde. Niet het sentiment, maar onvervalste hitte.

'Waar is Teddy?' vroeg hij.

'Boven, met Honoria. Ze neemt een bad en gaat dan naar bed.'

Hij knikte en ademde de lavendelgeur in. Een man vindt het prettig als een vrouw haar best voor hem doet, zeker als ze een onbekende is, en dat is wat zijn echtgenote voor hem was geworden nu hij had

besloten haar te vertellen dat hij haar verliet. Agatha had de kok gevraagd om *beef Wellington* klaar te maken, zijn favoriete gerecht en bovendien een heerlijk winterse maaltijd. Ze stak kaarsen aan. Alleen zij tweeën en een fles goede, Franse wijn. Voor de gezelligheid schonk Agatha ook voor zichzelf een glas in, maar ze nipte er alleen maar even van. Ze ging zitten, niet helemaal aan de andere kant van de tafel, zoals Archie had beweerd, maar vlak naast hem. Hij was linkshandig, zij rechtshandig, en de vanzelfsprekende intimiteit waarmee hun ellebogen elkaar raakten, toonde dat ze al ontelbaar veel uren in hetzelfde huis, hetzelfde bed, hadden doorgebracht. Archie was ook maar een mens en, veel erger, hij was een man. Hij werd overvallen door een soort melancholie. Het was niet waar dat hij nooit van haar had gehouden. Eigenlijk was het zijn gretigheid om met mij te trouwen, die hem herinnerde aan de laatste keer dat hij zoiets had gevoeld, toen hij absoluut met Agatha had willen trouwen, ook al woedde er een oorlog en hadden ze geen geld en drongen hun beide families erop aan – vooral zijn moeder – dat ze zouden wachten. Vanavond, bij dit kaarslicht, zag ze er bijna precies zo uit als op hun huwelijksnacht. Kerstavond, hun huwelijksverjaardag, kwam dichterbij. Het was onmogelijk om daar in deze tijd van het jaar niet aan terug te denken.

Na de maaltijd nam hij niet de tijd om naar de kinderkamer te gaan en Teddy goedenacht te wensen. Het was tenslotte al laat, ze sliep vast al.

Ik weet dat Archie de jurk van zijn vrouw eigenhandig uittrok, en verkreukeld achterliet op de vloer. Hij hield ervan als een vrouw naakt was en hijzelf nog helemaal gekleed. En met uitgerekend deze vrouw was dit zijn laatste kans. Toen ze alleen waren in hun slaapkamer, sidderde zijn vrouw van opluchting en plezier, en ook van de koude. Het kamermeisje had het vuur in hun slaapkamer aangemaakt. In het zachte, flikkerende licht zag Agatha er hartstochtelijk kwetsbaar uit.

Het huwelijk. Hoe twee levens zich met elkaar verstrengelen. Het is iets hardnekkigs, iets dat moeilijk los te laten is. Archie had wel degelijk gevoelens, en na die gevoelens maandenlang tegenover haar onderdrukt te hebben, zette hij tijdens deze laatste nacht met zijn vrouw voor de allerlaatste keer de sluizen van zijn hart wijd open.

'Agatha,' zei hij tegen haar, opnieuw en opnieuw. Ik vermoed dat hij ook 'Ik hou van je' heeft gezegd. En dat zij dan, met betraande wangen, diezelfde woorden heeft teruggezegd, alsof ze hem voorgoed had teruggewonnen. Wat ze toen nog niet wist – toen ze tot laat wakker bleven en de lakens steeds verder in de knoop raakten omdat ze keer op keer de liefde bedreven – was dat zij die nacht de minnares was, en dat ze nooit meer zijn echtgenote zou zijn.

De verdwijning

DAG VAN DE VERDWIJNING

vrijdag 3 december 1926

Toen Agatha haar ogen opende, merkte ze dat ze alleen was. Archie was voor dag en dauw opgestaan en had hun nacht van zich afgeschud, iets wat alleen mannen kunnen. In bad spoelde hij de geur van zijn vrouw van zich af; zijn gevoelens voor haar, wat die ook waren, waren achtergebleven in de slaapkamer. Maar toen Agatha opstond, en tot haar verrassing ontdekte dat ze naakt onder de lakens lag, herinnerde zij zich wel meteen alles wat er was gebeurd. Ze glimlachte triomfantelijk en rekte zich uit. Archie was weer de hare. Ze had hem teruggewonnen.

Neuriënd trok ze de lange, zijden nachtjapon aan waarin ze normaal sliep. Voor ze naar beneden liep, trok ze daar een flanelle ochtendjas over aan. Een snelle blik in de spiegel vertelde haar dat ze alleen even met haar vingers door haar bleekrode haar moest gaan. Zelfs in haar eigen kritische ogen zag ze er prachtig uit. Ze gloeide van geluk. Geluk. Dat bewonderde Archie het meest aan haar. Vandaag zou hij na één blik op haar stralende verschijning al vol van liefde zijn, onmiskenbare liefde. Ze haastte zich de trap af om hem nog te kunnen zien voor hij naar zijn kantoor vertrok.

Denk je eens in hoe verbijsterd ze was toen ze beneden kwam en Archie daar aantrof, al helemaal aangekleed, met een gepakte weekendtas en een gereserveerde houding.

'Je gaat nu toch niet meer op dat weekend?' Haar blos verdween en ze trok wit weg. Al het plezier en het geluk waren verdwenen nog voor Archie het had gezien.

'Agatha.' Het klonk als een waarschuwing. Een standje. Alsof ze een ongehoorzaam kind was.

'Agatha,' deed ze hem na. Haar stem schoot uit en het schelle geluid kaatste tot bovenaan de trap. Misschien drong het wel door tot in de kinderkamer, waar Teddy lag te slapen of te waken. Geen van beide ouders was bij haar gaan kijken. 'Agatha!' zei ze nog eens. 'Je klinkt alsof ik degene ben die in de fout gaat. Alsof ik degene ben die voor problemen zorgt. Maar dat ben jij, hoor je me. Dat ben jij, Archie. Archie. Archie.'

Hij zuchtte en wierp een blik in de richting van de keuken, waar de kok het ontbijt klaarmaakte. Honoria kon elk moment met Teddy naar beneden komen. Hij wilde niet dat iemand Agatha kon horen, want haar hysterie zou alleen maar toenemen als hij haar het onvermijdelijke vertelde. Hij had een plan en niets kon hem daar nog van afbrengen. Zijn verlovingsring zat klaar in zijn koffer, met een stevig prijskaartje dat tot op de laatste cent was betaald.

'Kom hier.' Hij klonk nog steeds als een vader die een opstandig kind terechtwijst. 'We praten verder in mijn studeerkamer.' Hij deed een stap naar voor en nam haar bij de arm.

Agatha had geen eigen kantoor. Overal waar ze kwam, werkte ze aan haar boeken, zo lang ze maar een tafel en een schrijfmachine had. Ze beschouwde zichzelf niet echt als schrijfster. Haar belangrijkste bezigheid en hoedanigheid was die van Gehuwde Dame. Dat was ze. Gehuwd. Met Archie. Als dat niet langer het geval was, wie was ze dan?

Ze nam plaats op de zijden zitbank in Archies studeerkamer. Peter trippelde naar binnen en sprong naast haar op de bank. Archie wilde eigenlijk geen honden op het meubilair, maar omdat hij belangrijker zaken aan zijn hoofd had, zweeg hij en trok de deur met een klik achter zich dicht.

Agatha heeft me ooit verteld dat ze met haar eerste liefdesverdriet, toen ze aan de kant was gezet door een jongen die ze aanbad, ging uithuilen bij haar moeder. Clarissa Miller had haar dochter met de ene hand een zakdoek aangereikt en met de andere een wijsvinger opgestoken, die ze op het ritme van haar lettergrepen op en neer bewoog. 'Waag het niet te huilen. Ik verbied het je.' Gehoorzaam als ze was, en om haar moeder niet teleur te stellen, had Agatha één keer gehuiverd en haar opwellende tranen doorgeslikt.

Maar ze had meer dan alleen liefdesverdriet gekend. Tijdens haar jeugd was ze goedlachs en energiek, en wees ze het ene huwelijksaanzoek na het andere af. Toen Archie zich aan haar opdrong, was ze al verloofd met een andere jongeman, Tommy, die schuchter en zachtvaardig was, en die haar nooit – ze was er zeker van – in deze situatie had gebracht, waarin ze nog nauwelijks in staat was haar moeders raad van weleer op te volgen.

Archie ging niet naast haar op de bank zitten, maar in een leunstoel, zo dichtbij dat ze hem kon aanraken. Het leek een vanzelfsprekend gebaar, zeker na de nacht die ze hadden beleefd, dus gaf ze eraan toe en stak haar armen naar hem uit.

'Agatha,' was het onverbidde antwoord, en toen kwamen de woorden waar ze al maanden voor had gevreesd. 'Ik moet je iets vertellen.'

'Zeg het niet,' smeekte ze. Ze liet haar zielig uitgestrekte armen vallen en om zichzelf te kalmeren, trok ze Peter bij zich op schoot om hem te aaien. 'Zeg het alsjeblieft gewoon niet.'

'Ik vertel je vast niets nieuws. Ik hou van Nan O'Dea en ik ga met haar trouwen.'

'Nee. Ik sta het niet toe. Het kan niet waar zijn. Je houdt van mij.' De herinnering aan de voorbije nacht was nog zo helder, zo aanwezig, dat het leek alsof het allemaal nog bezig was. In tegenstelling tot Archie had zij zich nog niet gewassen. Ze was doortrokken van zijn geur, die de lavendellucht had verdreven. 'Ik ben je vrouw.'

‘Scheiden,’ zei Archie. Het was het gemakkelijkste om het woord er gewoon uit te gooien, als een voldongen feit. Een uitkomst die zo voor de hand lag, dat er niet meer context nodig was, niet eens een volledige zin. Wat een overwinning op de emotie. Archie voelde niets, zelfs geen bezorgdheid over de vrouw die voor zijn ogen bezweek, alleen maar zijn verbintenis ten aanzien van dat ene woord. Scheiden.

Agatha bleef zwijgend zitten. Haar hand ging sneller en sneller over de zachte vacht van de terriër, haar gelaat bleef onbewogen. Archie, die zich daar dom genoeg door liet aanmoedigen, begon te vertellen. Hij gaf toe dat onze relatie al bijna twee jaar bezig was.

(‘Dat hoefde ze niet te weten,’ zei ik, ook al wist ik dat hij niet graag de les werd gespeld.

‘Je hebt gelijk,’ gaf hij toe. ‘Ik was in de war omdat ze bleef zwijgen. Het was het laatste wat ik had verwacht. Het leek wel alsof ze me niet hoorde.’)

Toen ging hij veel te snel over op de details en belastte Agatha met de taak om de scheiding aan te vragen. ‘Je moet overspel invoeren,’ zei hij. In die tijd was dat voor rechtbanken de meest aanvaardbare reden tot scheiden. ‘Ik heb Brunskill hierover ingelicht...’

‘Brunskill!’ Meneer Brunskill was Archies advocaat, een gluisperige type met een snor. Dat uitgerekend hij op de hoogte was van de vernedering die haar te wachten stond, was een nieuwe kaakslag.

‘Ja. Brunskill zegt dat je gewoon een “niet nader genoemde derde” kan vermelden. Het belangrijkste is dat we Nans naam hierbuiten houden.’

Agatha’s driftig geaaï van Peter stopte abrupt. ‘Dát is het belangrijkste?’

Archie had moeten beseffen dat hij een fout had gemaakt, maar in plaats daarvan zette hij door. ‘Misschien komt dit door jouw boeken wel in de krant. Door jouw naam. Die is tamelijk bekend tegenwoordig.’

Ze stond op en Peter viel onder verwijtend gejack op de grond.

Hoewel ze gewoonlijk erg met die hond was begaan, leek ze het amper te merken.

Archie bleef zitten. Zoals hij achteraf tegen me zei: 'Als een vrouw ontregeld is, heeft het geen enkele zin meer om nog te proberen een gesprek met haar te voeren.'

Agatha's echtgenoot was verliefd op iemand anders. Die inbreuk, die haar leven overhoop gooide, werd haar voorgeschoteld als een vaststaand feit. En nu werd er van haar verwacht dat ze kalm en waardig met die informatie omging. Onder het mom van passie had Archie op haar hart getrapt, en van haar werd verwacht dat ze redelijk bleef en haar wonden likte. Zij moest maatregelen treffen om de reputatie van haar rivale te beschermen. Het werd haar allemaal te veel. Ze balde haar vuisten en slaakte een kreet, luid en vol razernij.

'Agatha. Alsjeblieft. Straks hoort het personeel je nog, en het kind.'

'Het kind. Het kind! Zwijg me in godsnaam over het kind.' Omdat hij weigerde op te staan, moest ze zich vooroverbuigen om hem af te ranselen en met gebalde vuisten timmerde ze op zijn in pak gehulde borst. De klappen deerden Archie niet. Hij vertelde me dat hij zich had moeten inhouden om niet in lachen uit te barsten.

'Wat hardvochtig van je,' zei ik, maar ik gaf mijn woorden geen gewicht, alsof ik van hardvochtigheid geen punt maakte.

Arme Agatha. Ze was ontwaakt uit haar zoetste droom en in haar ergste nachtmerrie terechtgekomen. En er was niets dat ze kon zeggen of doen om haar man ook maar iets van medeleven te ontfutselen.

Eindelijk stond Archie op. Hij greep haar beide polsen vast om haar te doen ophouden met slaan. 'Nu is het genoeg. Ik moet weg. Na het werk vertrek ik voor een weekend naar de Owens. De rest zullen we volgende week wel regelen.'

'Mag ik aannemen dat zij daar ook zal zijn?'

'Nee,' zei Archie, omdat hij dacht dat dat antwoord het minste reactie zou uitlokken en omdat liegen sinds hij met mij was zijn tweede natuur was geworden.

‘Ze zal er wél zijn. Ik ben er zeker van. Het is een feestweekend voor echtparen. Alleen ben je er dit keer niet met je echtgenote, maar met haar, met die snol. Die vuile, kleine snol.’

Het was een fout die door veel vrouwen werd gemaakt als hun man ervandoor ging. De weg terug naar het hart van Archie was niet geplaveid met beledigingen aan mijn adres. Van alle wezens op aarde behoorde hij tot de meest ondoordringbare soort: de verliefde man. De blik in zijn ogen werd plots dreigend en hij ging harder knijpen.

‘Je mag zo niet praten over Nan.’

‘Jij. Die mij komt vertellen wat ik niet mag doen. Jij mag niet op weekend gaan met een vrouw die je echtgenote niet is. Jij mag mij niet in de steek laten op het moment dat ik je het hardst nodig heb. Ik praat over Nan hoe ik zelf wil.’

‘Rustig, Agatha.’

Ze schopte tegen zijn schenen. Aangezien ze enkel pantoffels droeg, gaf hij geen krimp. Het moet frustrerend zijn geweest hoe ontoereikend haar eigen krachten waren. Ze wrong haar polsen met zoveel geweld los uit zijn greep, dat ze achteroverviel toen hij losliet. Agatha wreef beurtelings over haar beide polsen en Archie zag dat er zich al striemen hadden gevormd, maar hij kon zich er niet toe brengen daar spijt van te hebben, want hij geloofde stellig dat ze het zelf had gezocht. Hij had maar één doel voor ogen en dat was van haar verlost te zijn.

De voorbije nacht had Archie zich overgegeven aan nostalgie en vleselijke lusten. Maar vandaag hervatte hij zijn missie. Als een bezetene zou hij geen enkele afleiding meer toestaan. Hij beende de studeerkamer uit en liep terug naar de vestibule. Hij pakte zijn koffer op en liep naar zijn auto, de tweedehands Delage die Agatha met het geld van haar nieuwe contract voor hem had gekocht. Omdat het nogal een indrukwekkende auto was, ging Archie als vanzelf blinken als hij erbij in de buurt kwam, alsof hij hem op eigen kracht had verworven. Er zat een motor in met een elektrische ontsteking, waardoor aan-

zwengelen niet nodig was, dus hij kon gewoon instappen en vertrekken. Het moet haar razend hebben gemaakt om de deur uit te komen gestoven en hem te zien wegrijden in dat buitengewone geschenk.

‘Archie!’ riep ze, over de oprijlaan achter hem aan hollend. ‘Archie!’

Stof vloog op van onder de banden en vormde een wolk voor haar ogen. Archie draaide zich niet eens meer om, keek niet meer door de achterrait. Met rechte schouders, resoluut en vastberaden. Hij had haar verlaten en was in alle opzichten onbereikbaar geworden.

Honorica gebruikte later datzelfde woord, ‘onbereikbaar’, om Agatha te omschrijven. Het was Honorica’s taak om Teddy te wekken en haar klaar te maken voor school, en nadat Honorica was opgestaan, hoorde ze luide stemmen uit de studeerkamer van meneer Christie komen: een echtelijke ruzie en geen kleintje ook. Dus ging ze naar de kinderkamer, waar Teddy, die al wakker was, in een hoekje met haar poppen zat te spelen. Teddy was het soort kind dat op zevenjarige leeftijd al zelf haar bed uitkwam en zonder iemand lastig te vallen begon te spelen.

‘Hoi, Teddy.’

‘Goeiemorgen.’ Teddy streek haar zwarte haar uit haar ogen. Het verraste haar niet om Honorica te zien. Het gebeurde wel vaker dat Teddy wakker werd en ontdekte dat haar ouders voor de rest van de dag vertrokken waren. Toen ze nog geen vijf jaar oud was, hadden haar ouders haar een jaar lang alleen gelaten om op wereldreis te gaan. Agatha was zelf grotendeels grootgebracht door een kindermeisje dat ze Missy noemde en van wie ze erg veel hield. Haar ervaring had haar geleerd dat dit een volkomen aanvaardbare manier was om een kind groot te brengen.

‘Kom,’ zei Honorica met uitgestoken hand. ‘We gaan wat te eten voor je zoeken. Dan aankleden en naar school!’

Teddy stond op en schoof haar hand in die van Honorica. Ze wilden net de trap af lopen op het moment dat Archie uit zijn studeerkamer kwam, op de vlucht voor Agatha’s hysterie. Teddy stak haar

armpje uit, om naar hem te zwaaien, maar Archie zag haar niet. Hij trok de deur achter zich dicht. Ze bleef niet lang dicht, want enkele ogenblikken later kwam Agatha naar buiten, gehuld in een waas van paniek die zo tastbaar was dat Honoria heel even dacht dat Agatha was aangevallen. Honoria deed een stap in haar richting, maar Agatha zwaaide de voordeur open en liep naar buiten. Teddy trok aan de onderrand van Honoria's cardigan om haar bij zich te houden, en Honoria drukte het kind tegen haar brede heup en gaf haar zachte, troostende klopjes, terwijl Agatha schreeuwde: 'Archie! Archie!'

Honoria bleef binnen wachten en sloot tactvol haar ogen voor wat er aan de hand was. Ze hoorde de auto wegrijden, maar Agatha kwam niet terug. Daarom loodste Honoria Teddy de trap af, de keuken in. Daarna liep Honoria terug naar de vestibule. Styles had grote, protserige ramen, zowel aan de voorkant als aan de achterkant van het huis. Door die eerste zag Honoria Agatha staan in haar kamerjas en op haar pantoffels, met haren die wapperden in de zachte bries en stof dat op haar neerdwarrelde in het zwakke ochtendlicht. Honoria had nog nooit iemand zo onbeweeglijk stil zien staan en tegelijkertijd met zoveel energie een gevoel van ontredding zien uitstralen.

'Agatha?' zei Honoria terwijl ze naar buiten stapte. De twee vrouwen waren zo met elkaar vertrouwd dat ze de formaliteiten tussen werknemer en dame des huizes achterwege lieten. Honoria legde haar hand op Agatha's schouder. 'Agatha, gaat het wel met je?'

Alsof ze het niet hoorde, bleef Agatha vol ongeloof de auto nakijken, die al lang uit het zicht was verdwenen. Toen Honoria haar opnieuw toesprak, antwoordde Agatha niet. Het voelde voor Honoria niet juist om weer naar binnen te gaan en haar alleen te laten, maar het moest zo'n gek gezicht zijn, zij tweeën. De ene aangekleed en klaar om aan de dag te beginnen, de andere zo stijf als een standbeeld en gekleed als een zwaar zieke, die nog lang niet is hersteld.

De begoocheling duurde niet al te lang. Agatha kwam in beweging en ging de studeerkamer van Archie binnen, om een brief te schrijven

aan haar man. Misschien was het een smeekbede. Misschien was het een oorlogsverklaring. Niemand zou het ooit te weten komen, behalve Archie, die hem één keer las en daarna in het vuur gooide.

Ik vraag me wel eens af of Agatha een plan had. Ze was tenslotte schrijfster, dus ze moest zorgvuldig hebben nagedacht over elke zin die ze op papier zette, net als over alle mogelijke gevolgen van elke stap die ze zette. Als ik haar in gedachten aan die schrijftafel zie zitten, zie ik geen vrouw die het noorden kwijt is, en ook niet iemand die haar geheugen begint te verliezen. Ik zie een verbetering die je alleen herkent als je ze zelf al eens hebt gevoeld. Een verbetering die ontstaat wanneer radeloosheid omslaat in een doel. Kort daarna, toen ik vernam dat ze verdwenen was, was ik allesbehalve verrast. Ik begreep het.

Ik was zelf ook al eens verdwenen.